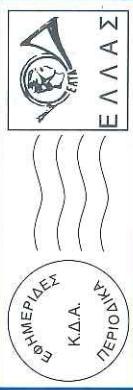

ΔΡΑΣΗ

Εργατοϋπαλληλικό
Κέντρο
Αθήνας

ΥΠΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ — ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

• ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 74 • 7ος ΧΡΟΝΟΣ • ΙΟΥΛΙΟΣ • ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1998
• MONTHLY EDITION • NR. 74 • 7th YEAR • JULY - AUGUST 1998

Η επίθεση στο 8ωρο είναι επίθεση και ακύρωση των όρων υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία

Hυπεράσπιση του 8ωρου στην εργασία αποτελεί κοινωνική και τακτική υποχρέωση:

1. Απέναντι στους αγώνες που απαιτήθηκαν για την κατάκτησή του από τις προηγούμενες γενιές.

2. Απέναντι στην νέα γενιά που καλούμαστε να της παραδώσουμε ένα κόσμο καλύτερο και όχι χειρότερο, σε αρμονία με τις τεράστιες δυνατότητες που παρέχουν οι σύγχρονες κατακτήσεις της επιστημονικής και τεχνολογικής επανάστασης και όχι σε αντίθεση σκλαβιάς και απανθρωπίας για τους πολλούς, πλούτου και χλιδής για τους λίγους....

Ωστόσο η υπεράσπιση του 8ωρου στην εργασία πέρα από τις κοινωνικές οικονομικές και ιστορικές παραμέτρους έχει και τη **βιολογική της βάση**, που είναι εξίσου τουλάχιστον σημαντική αφού σχετίζεται άμεσα με την ίδια την προστασία της υγείας και ασφάλειας, δηλαδή της ζωής των εργαζομένων.

Και αυτό, γιατί, όπως είναι γνωστό διεθνώς το σύνολο των όρων (standards) υγιεινής και ασφάλειας για την αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων απέναντι στους επαγγελματικούς κινδύνους (φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς, εργονομικούς, κ.λ.π.) που συνεπάγεται η έκθεσή τους κατά την εργασία, έχουν διαμορφωθεί με τη συμβολή της Διεθνούς Επιστημονικής Κοινότητας με βασική παραδοχή, το πρότυπο της 8ωρης εργασίας.

Η ακύρωση αυτής της βασικής παραδοχής, στην οποία έχει θεμελιωθεί κάθε επιστημονική γνώση και συμβολή και στην οποία εξ' ορισμού αναφέρονται όλα τα μέχρι σήμερα θεσπισμένα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας (օριακές τιμές, βιολογικοί δείκτες, επιπτώσεις στην υγεία

κ.λ.π.), δυναμιτίζει το σύνολο του μέχρι σήμερα υφιστάμενου θεσμικού και επιστημονικού πλαισίου, δημιουργώντας νέα δεδομένα, οι συνέπειες των οποίων θα είναι πολύ περισσότερο ορατές στις επόμενες γενιές εάν το επιτρέψουμε να συμβεί.

Άλλωστε μιά έμμεση - έστω - παραδοχή αυτής της βιολογικής συνιστώσας του χρόνου εργασίας, είναι και οι ρυθμίσεις για τη διασφάλιση «ελάχιστων προδιαγραφών για την οργάνωση του χρόνου εργασίας» που προβλέπει η οδηγία 93/104/ΕΕ, για τους εργαζόμενους σε εναλλασσόμενες βάρδιες - νυχτερινή εργασία, όπως:

- Ελάχιστος χρόνος ανάπτασης 12 συνεχείς ώρες ανά 24ωρο.
- Μια (1) τουλάχιστον ημέρα ανά πανση ανά βδομάδα.
- Απαγόρευση υπέρβασης της 8ωρης εργασίας (υπερωρίες) σε περίπτωση νυχτερινής εργασίας.
- Περιοδικός, προληπτικός έλεγχος της υγείας των εργαζομένων σε εναλλασσόμενες βάρδιες με βάση

τις αρχές και την πρακτική της λαϊκής της εργασίας.

• Δικαίωμα μετακίνησης σε ημερήσια εργασία των εργαζομένων, στους οποίους διαπιστώνονται προβλήματα υγείας ασύμβατα με τη συγκεκριμένη απασχόληση.

Παραδοχές και ρυθμίσεις που ευθέως έρχεται να ακυρώσει τόσο το Ν/Σ για τη «Ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και άλλες διατάξεις» όσο το σχέδιο Προεδρικών Διαταγμάτων που έχει καταθέσει το Υπουργείο Εργασίας, ειδικά με τις ρυθμίσεις των άρθρων 6 και 14 του τελευταίου, όπως επίσημα έχει καταγγείλει και η ΓΣΕΕ και μέσω του οποίου επιχειρείται - υποτίθεται - η ενσωμάτωση αυτής της Ευρωπαϊκής οδηγίας στο Εθνικό Δίκαιο.

Χρέος της κοινωνίας και πρώτα από όλα των ίδιων των εργαζομένων, είναι έναν τέτοιο ΑΝΑΧΡΟΝΙΣΜΟ να μην επιτρέψουν να περάσει.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

- Η Επίθεση στο 8ωρο είναι επίθεση και ακύρωση των όρων Y & A στην εργασία • Τα περιβαλλοντικά προβλήματα της Ευρώπης - Μία αναφορά του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος
- Εκδηλώσεις • Νέες εκδόσεις

IN THIS ISSUE:

- The attack on the 8 hour day is an attack on the OHS at work. • The use of paint and its impact on the environment. • The environmental problems of Europe. A report of the European Environmental Agency • Agenda of forthcoming events • New publications

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

Εργασίες βαφής και περιβάλλον

Ενα από τα μεγαλύτερα τεχνολογικά προβλήματα που έχουν οι εργασίες βαφής είναι οι σημαντικές ποσότητες μη χρησιμοποιούμενου χρώματος οι οποίες δεν μπορούν να ανακτηθούν καθώς και η ποσότητα σπαταλούμενου υλικού μετά από μια εργασία βαφής.

Αυτά συνεπάγονται μία άμεση και ουσιώδη αύξηση στο άμεσο κόστος της εργασίας (στον τομέα ψεκασμού εκτιμάται ότι η σχέση της ποσότητας που χάνεται ως προς την ποσότητα που τελικά χρησιμοποιείται είναι περίπου ή και περισσότερο από δύο προς ένα) και προκαλούν σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα από πλευράς συνθηκών εργασίας και επιπέδου εκπομπής διαλυτών στην ατμόσφαιρα. Επιπρόσθετα, παράγονται μεγάλες ποσότητες δευτερογενών παραγώγων που πρέπει να συλλεγούν, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας ώστε να καταστούν αβλαβείς και να ανακυκλωθούν.

Ο προβληματικότερος τομέας είναι εκείνος του τομέα βαφής δια ψεκασμού όπου η ατελής χρήση του χρώματος που ψεκάζεται προκαλείται από τον υπερψεκασμό, με άλλα λόγια τα σωματίδια χρώματος τα οποία εισέρχονται στην ατμόσφαιρα λόγω της κρούσης του χρώματος στο ψεκαζόμενο αντικείμενο και της ανάγκης να κατευθύνεται η ψεκαζόμενη δέσμη πέραν του χείλους του αντικειμένου ώστε να διασφα-

λίζεται ότι τα χείλη επιχρίονται ικανοποιητικά. Όλα αυτά σημαίνουν χαμηλή σχέση (αποτελεσματικότητα μεταφοράς) μεταξύ της επικαθήμενης στο αντικείμενο ποσότητας χρώματος και της ποσότητας που αρχικά χρησιμοποιείται.

Για να μειωθεί η επίπτωση στο περιβάλλον και για να περικοπούν οι δαπάνες με τη μείωση της σπατάλης, έχουν αναπτυχθεί ποικίλες τεχνολογίες.

Μία προσέγγιση είναι η βελτίωση και βελτιστοποίηση των τιμών της αποτελεσμάτικότητας μεταφοράς, διαπιστώνοντας ποια συστήματα ψεκασμού είναι εκείνα που πετυχαίνουν καλύτερα τη μείωση της ποσότητας του χρησιμοποιούμενου χρώματος το οποίο δεν επικάθεται στο αντικείμενο. Μια άλλη προσέγγιση είναι η βελτίωση της απόδοσης των μηχανισμών για την παγίδευση και τον περιορισμό του υπερψεκασμού στους θαλάμους ψεκασμού, ώστε να διατηρούνται οι εκπομπές στο περιβάλλον κάτω του επιθυμητού ορίου χωρίς μείωση της αποτελεσματικότητας ή χωρίς παρεμπόδιση της λειτουργίας του εξοπλισμού.

Σε ό,τι αφορά στην αύξηση της αποτελεσματικότητας μεταφοράς, έχουν μελετηθεί διάφορες λύσεις, οι οποίες είναι γενικά συμβατές και οι οποίες αφορούν στη φάση ψεκασμού του χρώματος (πιστόλια βαφής, αυτοματοποιημένος εξοπλισμός κλπ) ή την

ανάκτηση, για εκ νέου χρήση, του πλεονάζοντος ψεκαζόμενου χρώματος.

Ειδικότερα, ο ηλεκτρονικός, αυτοματοποιημένος και ρομποτικός εξοπλισμός ψεκασμού έχει μελετηθεί για να βελτιώσει την ακρίβεια του ψεκασμού και να περικόψει τη σπατάλη μέχρι 35% ως αποτέλεσμα του σχήματος των συστημάτων και τα οποία έχουν περαιτέρω πλεονεκτήματα όπως ταχύτερο χρόνο ανταπόκρισης, διαρκή ρύθμιση των πιστολιών βαφής στις βέλτιστες τιμές, τη διατήρηση του απαιτούμενου ποιοτικού επιπέδου, τη χρήση του φαινομένου αναπήδησης για τον ψεκασμό των χειλέων των αντικειμένων και τη χρήση χαμηλής ταχύτητας αέρα για την παγίδευση της υπερψεκαζόμενης ποσότητας χρώματος.

Τα σημαντικά πλεονεκτήματα μιας μεθόδου η οποία μειώνει στην πηγή τόσο την ποσότητα του χρησιμοποιούμενου χρώματος και κατά συνέπεια του ποσού που στην πραγματικότητα υπάρχει στο εργασιακό περιβάλλον (ιδιαίτερα οι εκπομπές διαλυτών μειώνονται κατά άνω του 50%), όσο και την ποσότητα της ουσίας που χρειάζεται για επεξεργασίας (η απόρριψη ιλύος θα μειωθεί κατά περισσότερο του 60%), φαίνονται να είναι σαφή με άμεσα οφέλη για το εργασιακό περιβάλλον και το περιβάλλον γενικά.

Πηγή: JANUS

Τα βασικά περιβαλλοντικά προβλήματα της Ευρώπης*

ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Λόγω των δυσκολιών που παρουσιάζει η αξιολόγηση της τοξικότητας των πολυαριθμών δυνητικά επικίνδυνων χημικών που χρησιμοποιούνται λαμβάνουν άδεια χρήσης (καθώς και των μιγμάτων τους), ορισμένες τρέχουσες στρατηγικές ελέγχου στοχεύουν πλέον στη μείωση του «φόρτου» χημικών ουσιών που καταλήγουν στο περιβάλλον (κατά συνέπεια, της έκθεσης σε αυτές) μέσω της κατάργησης ή της μείωσης της χρήσης και των εκπομπών τους. Η προσοχή όλων στρέφεται ολοένα και συχνότερα σε νέα μέσα, όπως τα εθελοντικά προγράμματα μείωσης και τα δελτία απογραφής εκλύσεων τοξικών ουσιών/μητρώα εκπομπής ρύπων.

Η καταγραφόμενη συνολική παραγωγή αποβλήτων εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί κατά 10% περίπου από το 1990 έως το 1995. Ωστόσο, κατά ένα μέρος η προφανής αύξηση μπορεί να οφείλεται στη βελτίωση της παρακολούθησης των αποβλήτων.

Η διαχείριση των αποβλήτων στις περισσότερες χώρες εξακολουθεί να πραγματοποιείται κατά μείζονα λόγο μέσω της φθηνότερης λύσης της υγειονομικής ταφής. Η ελαχιστοποίηση και η πρόληψη παραγωγής των αποβλήτων αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο ως πιο επιθυμητές λύσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων, αλλά δεν έχει ακόμη καταστεί εμφανής καμία συνολική πρόσδοση προς επιτυχία σε χώρες με σοβαρή υποδομή για τη διαχείριση των αποβλήτων.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΝΕΡΑ

Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων, στους οποίους

συμπεριλαμβάνονται τα εσωτερικά, παράκτια και θαλάσσια νερά. Παρ' όλα αυτά, οι απειλές για όλες τις κατηγορίες των νερών παραμένουν.

Μολονότι, κατά την προηγούμενη δεκαετία, τα ποσοστά αντλήσεων νερών παρέμειναν σταθερά ή σημείωσαν ακόμη και μείωση σε αρκετές χώρες της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης, το ενδεχόμενο εμφάνισης φαινομένων λειψυδρίας παραμένει, ιδίως στις παρυφές αστικών περιοχών. Στον κατάλογο των προβλημάτων εξακολουθούνται περιβαλλοντικά οι διαρροές στα δίκτυα ύδρευσης σε ορισμένες χώρες, και η αναποτελεσματική του νερού σε όλες τις χώρες.

Η ποιότητα των υπόγειων και κατά συνέπεια, η υγεία του ανθρώπου κινδυνεύει από τις υψηλές συγκεντρώσεις νιτρικών αλάτων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία. Οι συγκεντρώσεις φυτοφαρμάκων στα υπόγεια ύδατα υπερβαίνουν συνήθως τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις στην ΕΕ και πολλές χώρες αναφέρουν ρύπανση των υπόγειων υδάτων από βαρέα μέταλλα, υδρογανάνθρακες και χλωριωμένους υδρογονάνθρακες. Θα χρειαστούν πολλά χρόνια για να επέλθουν βελτίωσης στην ποιότητα των υπόγειων υδάτων, εξαιτίας του χρόνου που απαιτείται για την είσοδο και την αποβολή των ρυπογόνων ουσιών από τα υπόγεια νερά.

Από το 1990 δεν επήλθε καμία συνολική βελτίωση στην ποιότητα των νερών των ποταμών της Ευρώπης. Παρά τη μείωση των εκπομπών φωσφόρου κατά 40-60% εντός της τελευταίας πενταετίας - χάρη στα μέτρα του λήφθηκαν στους τομείς της βιομηχανίας και της επεξεργασίας λυμάτων, αλλά

και λόγω της αυξανόμενης χρήσης απορρυπαντικών χωρίς φωσφορικά άλατα από τανοικούρια πρόβληματου ευτροφισμού σε ποταμούς, λίμνες, ταμιευτήρες, καθώς και στα παράκτια και θαλάσσια νερά παραμένει στα επίπεδα που είχαν καταγραφεί σε προηγούμενη αξιολόγηση, ενώ σε πολλές περιοχές οι τιμές των θρεπτικών ουσιών είναι υπερβολικά υψηλές.

Σε πολλές Ευρωπαϊκές θάλασσες εξακολουθεί να ασκείται εντατική υπεραλίευση και τα αποθέματα μιας σειράς ειδών έχουν μειωθεί σοβαρά, υπογραμμίζοντας και πάλι την επείγουσα ανάγκη για πρώτη θητηση της βιώσιμης αλιείας.

ΔΙΑΒΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

Η διάβρωση του εδάφους και η αλάτωση παραμένουν σοβαρά προβλήματα σε πολλές περιοχές, ιδίως στη περιοχή της Μεσογείου. Όσον αφορά στην προστασία του εδάφους, είναι μικρή η πρόοδος που έχει συντελεσθεί.

Μεγάλος αριθμός ρυπασμάτων εκτάσεων χρειάζεται αποκατάσταση. Μέχρι σήμερα έχουν εντοπιστεί 300.000 κατά πάσα πιθανότητα ρυπασμένες περιοχές, κυρίως στη Δυτική Ευρώπη, και ειδικά σε περιοχές με μακρά παράδοση στη βαριά βιομηχανία.

ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο αστικός πληθυσμός στην Ευρώπη συνέχισε να αυξάνεται και οι Ευρωπαϊκές πόλεις εξακολουθούν να δείχνουν σημεία περιβαλλοντικής υποβάθμισης, απομονωμένης και της κάλυψης του εδάφους κάτω από αστικές περιοχές και υποδομές, αλλά και εξαιτίας της συχνότερης εκδήλωσης ακραίων καιρικών φαινομένων.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Παρά τις κάποιες βελτιώσεις που έχουν συντελεσθεί, στην ποιότητα του αέρα στις πόλεις, πολλές πιέσεις, και ιδίως από τις μεταφορές, οδηγούν μεταχύτερο ρυθμό στην υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής και της υγείας του ανθρώπου. Θετική εξέλιξη αποτελείται η αυξανόμενο ενδιαφέρον που επέδειξαν οι δήμοι για συμμετοχή σε τοπικές πρωτοβουλίες για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης «21^{ος} αιώνας». Περισσότερες από 290 ευρωπαϊκές πόλεις έχουν υπογράψει τη χάρτα του Aalborg (Δήμοι και κοινότητες της Ευρώπης στην πορεία προς τη βιώσιμότητα). Εκτός από τις πιέσεις που ασκούν σταθερά οι καθημερινές ανθρώπινες δραστηριότητες, το περιβάλλον της Ευρώπης υφίσταται περιστασιακά και τις συνέπειες των μεγάλων τεχνολογικών ατυχημάτων και των φυσικών καταστροφών. Με γνώμονα τα καταγράφομενα επεισόδια ο αριθμός των βιομηχανικών ατυχημάτων ανά μονάδα δραστηριότητας στην ΕΕ φαίνεται ότι παρουσιάζει πτωτική τάση.

Οι καταστροφές από πλημμύρες και άλλες θεομηνίες που οφείλονται στις κλιματολογικές συνθήκες παρουσιάζουν αύξηση στην Εύρωπη, κατά πέσα πιθανότητα εξαιτίας των ανθρώπινων επεμβάσεων, όπως είναι οι αλλαγές στα φυσικά τοπία (συμπεριλαμβανομένης και της κάλυψης του εδάφους κάτω από αστικές περιοχές και υποδομές), αλλά και εξαιτίας της συχνότερης εκδήλωσης ακραίων καιρικών φαινομένων.

*Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ

2η Διάσκεψη Εργασίας του Δικτύου
για τους κινδύνους στην εργασία

25 - 27 Σεπτεμβρίου 1998

Βιέννη - Αυστρία

Τα θέματα της διάσκεψης είναι:

- 1) Η οδηγία 89/391 για την παρακολούθηση της Υγείας & η εφαρμογή της.
- 2) Πώς μπορούν οι εκπρόσωποι των εργαζομένων & οι θεσμοί για την Y&A της Εργασίας (Επιπροτή Y&A, Γιατρός Εργασίας, Τεχνικός Ασφάλειας) να επιτύχουν της βελτίωση των συνθηκών εργασίας.
- 3) Η πολυκλαδικότητα της Υγείας & Ασφάλειας στην εργασία.

Προθεσμία δήλωσης συμμετοχής: Πρίν τις 10 Αυγούστου 1998

Πληροφορίες : Gerhard Elsigan

C/o Linz Academy of Occupational Health
Kaplanhof str 1
A- 4020 Linz 3, Austria

Fax.: +43 - 732 - 782078 99 Email: ppm.linz & ppm. at

Ιδιοκτήτης: EKA

Εκδότης:

Γρηγόρης Φελώνης
Πρόεδρος EKA

Την "ΔΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος

Χριστίνα Θεοχάρη
Υγειεινής & Ασφάλειας της Εργασίας

Χρήστος Χατζής
Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση:

EKA, Γ' Σεπτεμβρίου 48B
104 33 ΑΘΗΝΑ
T 88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

Γ' Διεθνής Έκθεση και Συνέδριο HELECO '99 - Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

Τεχνολογία Περιβάλλοντος για τον 21^ο αιώνα

3-6 Ιουνίου 1999

Θεσσαλονίκη

Η Heleco παρεμβαίνει ανάμεσα σε παραγωγούς σύγχρονης τεχνολογίας και προγραμμάτων διαχείρισης περιβάλλοντος και καταναλωτές αυτών. Γίνεται «έφυρα αληλογνωμία», προϋπόθεση για την επέκταση της χρήσης της τεχνολογίας και των μεθόδων προσασίας του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα της περαιτέρω ώθησης της έρευνας που θα αποφέρει τα νέα εξελιγμένα προϊόντα.

Το γεγονός ότι μια εμπορική έκθεση αυτού του είδους, συνδυάζεται με ένα επιστημονικό συνέδριο, δεν είναι απλώς μοναδικό, προσφέρει ταυτόχρονα σε παραγωγούς και καταναλωτές την ευκαιρία να έρθουν ακόμη πιο κοντά μέσα από έναν επιστημονικό διάλογο. Να κατανοήσουν περισσότερο η μια, την άλλη πλευρά και από κοινού να οδηγηθούν στις βελτιστες λύσεις των σύνθετων προβλημάτων.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φυλλάδιο του ΕΛΙΝΥΑΕ για την:

"ΘΕΡΜΙΚΗ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΘΕΡΟΣ"

Κατά τη διάρκεια του θέρους και ιδιαίτερα την περίοδο που δημιουργούνται ειδικές συνθήκες με αύξηση της θερμοκρασίας και της σχετικής υγρασίας (συνθήκες καύσωνα), η θερμική καταπόνηση μπορεί να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στην υγεία των εργαζομένων και προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία.

Στο φυλλάδιο παρέχονται οδηγίες για Οργανωτικά μέτρα, τεχνικά μέτρα και στοιχεία για την εκτίμηση του θερμικού περιβάλλοντος στους εργασιακούς χώρους.

Πληροφορίες: ΕΛΙΝΥΑΕ τηλ.: 8200100
Email: info@elinyae.gr

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣΑ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΧΩΡΟ

Γ. Π. Σπυρόπουλον

Οι αλλεπάλληλες οικονομικές, κοινωνικές και τεχνολογικές μεταβολές των τελευταίων είκοσι ετών είχαν σοβαρές επιπτώσεις στις δομές και τον τρόπο λειτουργίας των συλλογικών σχέσεων στους χώρους εργασίας καθώς και στον ευρύτερο τομέα της κοινωνικής και εργασιακής πολιτικής.

Φαινόμενα όπως η οικονομική κρίση, η αναδόμηση των βιομηχανικών οικονομικών, η παγκοσμιοποίηση των ανταλλαγών, η ευρωπαϊκή ενοποίηση και η επιτάχυνση των ρυθμών εισαγωγής νέων τεχνολογιών στις παραγωγικές διαδικασίες προκάλεσαν ριζικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και τους μηχανισμούς των εργασιακών σχέσεων.

Το βιβλίο επισημαίνει τις κυριότερες συνέπειες αυτών των αλλαγών για τις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα, την Ευρώπη και, γενικότερα, τη διεθνή δράση στον κοινωνικό τομέα

Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

Ιούλιος - Αύγουστος 1998